

The Digital Skills Standard

ICDL Workforce

Information Literacy

Syllabus 1.0

Vyhľadávanie, vyhodnocovanie a spracovanie informácií z internetu

Syllabus 1.0

Syllabus Document – Znenie sylabu

Účel

Tento dokument uvádza v plnom znení syllabus pre modul **Information Literacy verzia 1.0** (Vyhľadávanie, vyhodnocovanie a spracovanie informácií z internetu). Syllabus podrobne popisuje znalosti a zručnosti (learning outcomes), ktoré by uchádzač o skúšku z tohto modulu mal mať. Syllabus je zároveň aj východiskom pre zostavenie teoretických a praktických testov na overenie znalostí a zručností z tohto modulu.

Copyright © 2013 - 2019 ICDL Foundation

Všetky práva sú vyhradené. Žiadnu časť publikácie nemožno reprodukovat' v žiadnej forme, ak nebolo vydané povolenie od ICDL Foundation. Žiadosti o povolenie na reprodukciu materiálu treba zaslať do ICDL Foundation.

PREHLÁSENIE (zrieknutie sa zodpovednosti)

Hoci príprave tejto publikácie bola v ICDL Foundation venovaná najvyššia pozornosť, ICDL Foundation nedáva ako vydavateľ žiadnu záruku na úplnosť informácií v tomto materiáli a ICDL Foundation nemá povinnosť ani zodpovednosť v spojení s akýmikoľvek chybami, omylmi, nepresnosťami, stratou alebo škodou, ktorá by kedykoľvek vznikla na základe informácií alebo inštrukcií obsiahnutých v tomto materiáli. ICDL Foundation si vyhradzuje právo vykonávať zmeny podľa vlastného uváženia a bez predchádzajúceho upozornenia.

Oficiálna verzia tohto materiálu je verzia zverejnená na webovej stránke ICDL Foundation: **icdl.org**, lokalizovaná verzia na stránkach Slovenskej informatickej spoločnosti Kancelária ICDL na www.icdl.sk.

Vyhľadávanie, vyhodnocovanie a spracovanie informácií z internetu

Tento modul určuje základný rozsah teoretických znalostí, ktoré sú potrebné na porozumenie internetu ako zdroju informácií a práci s informáciami, a rozsah praktických zručností pri používaní internetových vyhľadávačov a nástrojov technológie umelej inteligencie, ktoré sú potrebné na vyhľadávanie, vyhodnocovanie, usporadúvanie, spracovanie a odovzdávanie informácií získaných na internete.

Ciele modulu

Úspešný uchádzač bude schopný:

- vyhodnotiť, ktoré informácie sú potrebné na riešenie problému resp. jeho časti,
- bezpečne vyhľadávať informácie na internete,
- kriticky, teda z rôznych uhlov pohľadu, vyhodnocovať nájdené informácie,
- vedieť spravovať a zaraďovať/ triediť získané informácie pomocou širokého výberu bežných nástrojov
- plánovať, pripravovať, kontrolovať/ revidovať a odovzdávať/ sprístupňovať získané informácie
- používať bežné internetové vyhľadávače a nástroje, ktoré využívajú technológie umelej inteligencie.

KATEGÓRIA	SÚBOR ZRUČNOSTÍ	REF.	VYŽADOVANÁ SCHOPNOSŤ
15.1 Informácie	15.1.1 Základné pojmy	15.1.1.1	Rozumieť pojmu informácie. Uvedomovať si, že informácie môžu byť dostupné na internete.
		15.1.1.2	Chápať výhody prístupu k informáciám prostredníctvom internetu, ako sú: prístupnosť každému, rýchlosť prístupu, celosvetový dosah informácií.
		15.1.1.3	Chápať nevýhody prístupu k informáciám prostredníctvom internetu, ako sú: ťažkosti pri regulácii obsahu, závislosť na pokrytí informačno-komunikačnými technológiami, možnosť ľahkého plagiátorstva.
		15.1.1.4	Poznať postup pri vytváraní nového obsahu na internete s využitím informácií získaných z internetu: definovanie požiadavky na potrebné informácie, vyhľadanie informácií, vyhodnotenie výsledkov vyhľadávania, vytvorenie nového obsahu.
	15.1.2 Zdroje informácií	15.1.2.1	Vedieť, že internetové informačné zdroje môžu mať rôzny účel, napr.: poskytovať faktické informácie, prezentovať názory rôznych osôb, presviedčať čitateľa obsahu, poskytovať zábavu.
		15.1.2.2	Vedieť získavať informácie z internetu pomocou rôznych nástrojov a zdrojov, ako sú: vyhľadávače, „wiki“ stránky, blogy, mikroblogy, internetové fóra.
15.2 Vyhľadávanie informácií	15.2.1 Definovanie potrebných informácií	15.2.1.1	Poznať postup pri definovaní potrebných informácií, ako: identifikovať tému, zvoliť druh potrebných informácií, pozbierať vedľajšie informácie (background), ktoré súvisia s témou.
		15.2.1.2	Vedieť používať rôzne techniky na vytvorenie vyhľadávacej stratégie, ako: zostaviť konkrétne otázky pre vyhľadávanie, vytvoriť zoznam kľúčových slov, používanie synonym.
	15.2.2 Používanie vyhľadávača	15.2.2.1	Vedieť vykonávať vyhľadávanie pomocou vyhľadávača. Vedieť, že vyhľadávanie možno rozšíriť alebo zúžiť/ spresniť.
		15.2.2.2	Vedieť spresniť vyhľadávanie spôsobmi ako: vyhľadávať presný reťazec/ frázu, zámerne skomoliť text, napr. vyseknúť len prvú časť (truncation), používať logické a relačné operátory.
		15.2.2.3	Vedieť používať rozšírené možnosti vyhľadávača, ako sú: vyhľadávanie podľa dátumu, jazyka, regiónu.

KATEGÓRIA	SÚBOR ZRUČNOSTÍ	REF.	VYŽADOVANÁ SCHOPNOSŤ
		15.2.2.4	Vedieť v akom poradí zobrazuje vyhľadávač nájdené stránky a uvedomovať si, že niektoré stránky majú predplatené prednostné zobrazenie.
		15.2.2.5	Rozumieť pojmom „koláčik“ (cookie) a vyskakovacie okno (pop-up window). Uvedomovať si význam prihlásenia sa a dôležitosť odhlásenia sa používateľa pri návšteve takto zabezpečenej webovej stránky.
	15.2.3 Používanie sociálnych médií	15.2.3.1	Vedieť rozlišovať rôzne druhy informácií, ktoré sa dajú nájsť na rôznych sociálnych médiách, ako sú: encyklopédie, aktuality, blogy, reklamy, diskusie.
		15.2.3.2	Vedieť používať sociálne médiá na vyhľadanie konkrétnej osoby alebo záujmovej skupiny.
		15.2.3.3	Vedieť vytvoriť a usporiadať zoznamy používateľov a záujmových skupín.
		15.2.3.4	Vytvárať a hľadať príspevky a správy.
		15.2.3.5	Zdieľať príspevky a správy.
		15.2.3.6	Vedieť vyhľadávať informácie s využitím „wiki“ stránok.
		15.2.3.7	Uvedomovať si riziká spojené s vyhľadávaním informácií pomocou sociálnych médií, ako sú: nepresné a zavádzajúce informácie, falošné totožnosti autorov, phishing („lovenie hesiel/ prístupových informácií“), nevyžiadané správy.
		15.2.3.8	Vedieť nastaviť účet používateľa sociálneho média s požadovanou ochranou súkromia.
15.3 Vyhodnocovanie a zaradovanie/triedenie informácií	15.3.1 Vyhodnocovanie informácií	15.3.1.1	Vedieť, že informácie nájdené na internete je možné vyhodnocovať z pohľadu presnosti (accuracy), dôveryhodnosti (authority), aktuálnosti (currency), úplnosti (coverage), objektivitu (objectivity), prínosu/ významnosti (relevantnosť, relevancy).
		15.3.1.2	Vedieť vyhodnotiť presnosť nájdených informácií podľa rôznych kritérií, ako sú: množstvo chýb, konkrétnosť a podrobnosť spracovania, porovnanie s výsledkami vedeckých výskumov resp. referencie na výsledky vedeckých výskumov, overovanie informácie aj z recenzií použitých vedeckých prác (peer review) alebo iných vedeckých zdrojov.
		15.3.1.3	Vedieť vyhodnotiť dôveryhodnosť nájdených informácií podľa rôznych kritérií, ako sú: dobré meno autora, dostupnosť kontaktných údajov, povest' vydavateľstva (v prípade publikácií).
		15.3.1.4	Vedieť vyhodnotiť aktuálnosť nájdených informácií podľa rôznych kritérií, ako sú: dostupnosť údajov o dátume zverejnenia obsahu, frekvencia aktualizácií, pretrvávajúca platnosť obsahu.
		15.3.1.5	Vedieť vyhodnotiť úplnosť pokrytia skúmanej témy u nájdených informácií podľa rôznych kritérií, ako sú: hĺbka spracovania obsahu, rozsah nezmienených faktov resp. okolností, priznanie nezmienených faktov resp. okolností.
		15.3.1.6	Vedieť vyhodnotiť objektivnosť nájdených informácií podľa rôznych kritérií, ako sú: zistenie účelu zdroja informácie (encyklopédia, e-shop, ...), či ide o uvedenie faktov alebo o názor autora.

KATEGÓRIA	SÚBOR ZRUČNOSTÍ	REF.	VYŽADOVANÁ SCHOPNOSŤ
		15.3.1.7	Vedieť vyhodnotiť významnosť/ prínos nájdených informácií pre zamýšľanú cieľovú skupinu podľa rôznych kritérií, ako sú: veková kategória skupiny, odhadované odborné znalosti skupiny, jazykové znalosti skupiny.
	15.3.2 Zaraďovanie/ triedenie informácií	15.3.2.1	Poznať nástroje na zaraďovanie/ triedenie informácií nájdených na internete, ako sú: tabuľky, záložky/ obľúbené položky, osnovy/ prehľady (outline, hierarchical outline), stránky sociálnych záložiek (social bookmarking sites).
		15.3.2.2	Vedieť, že je potrebné zaznamenať a uvádzať zdroj nájdených informácií a že v niektorých prípadoch je nutné žiadať o súhlas s použitím týchto informácií.
		15.3.2.3	Uvedomovať si, že je potrebné zvážiť/ posúdiť úložisko informácií podľa rôznych kritérií, ako sú: jednoduchý prístup, správa verzií, distribúcia, prihlasovanie sa (access log), náklady.
15.4 Odovzdávanie informácií	15.4.1 Plánovanie a príprava informácií	15.4.1.1	Vedieť, že pri plánovaní zverejnenia/ odovzdania informácií je potrebné zvážiť: účel zverejnenia, množstvo detailov v informácii, cieľovú skupinu, formu, jazyk a štýl podania zverejnenej informácie.
		15.4.1.2	Poznať základné prvky štruktúry ucelenej informácie pri jej odovzdávaní, ako sú: úvod, vlastný obsah, záver.
		15.4.1.3	Vedieť, že pri návrhu zverejnenia novej informácie je potrebné zvážiť aj právne aspekty, ako sú: autorské práva a práva k duševnému vlastníctvu, úradné popretie alebo vyvrátenie zverejnenej informácie a zrieknutie sa zodpovednosti (dementi), ochrana údajov, možnosť ohovárania a očierňovania.
		15.4.1.4	Vedieť, že pri príprave zverejnenia novej informácie je potrebné rešpektovať etické aspekty, ako sú: vyhnúť sa falšovaniu a plagátorstvu.
		15.4.1.5	Vedieť používať citácie.
	15.4.2 Revízia a sprístupnenie informácií	15.4.2.1	Poznať kritériá kontroly/ revízie pripravených informácií, ako sú: jasnosť, presnosť, stručnosť, konzistentnosť/ súlad, logická argumentácia, jednoduchosť v používaní jazyka a štýlu.
		15.4.2.2	Uvedomovať si možné riziká spojené so zverejňovaním informácií, ako sú: trvalosť zverejnenia, bezpečnostné riziká, strata kontroly nad zverejnením.